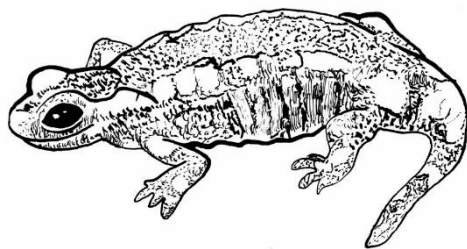

Vladimír Garaj

Salamandra

a iné poviedky

Autor: Vladimír Garaj

Názov: Salamandra

Podnázov: A iné poviedky

Ilustrácie: Vladimír Garaj

Vydané nákladom vlastným.

Vydavateľ: Vladimír Garaj, Kanianka

Rok vydania: 2023

1.vydanie

ISBN 978-80-570-5026-1

© Vladimír Garaj, 2023

Venujem rodičom

Ako sa Boh rozhodol, že sa ožení

Doba je zlá. Časy sú zlé. Tam hore v nebi, kam sa len tak hoc kto nedostane, sídlil už od počiatku ľudstva Boh. Občas si lebedil na veľkom tróne, inokedy si líhal na oblak a nechal sa odfukovať vetrom ďalej zo svojho kráľovstva. Zvykol vtedy po večeroch pozorovať spln mesiaca. Páčilo sa mu, ako postriebruje Zem a ľudí, ktorí v nej žijú. Bol to romantik.

Trvalo to takto roky. Deň za dňom sa ako monotónny časotepec mihal pred jeho očami. Boh si vykonával svoju prácu. Sledoval dianie dolu na svete, ľudí v ňom a rôznymi spôsobmi sa o svet staral. Niekedy posmeľoval svojím Duchom kňazov, aby statočne kázali na bohoslužbách, inokedy vstupoval do dejín ako ten s ohnivým mečom. Mal toho dosť na práci. Najdôležitejšie bolo hlásanie kráľovstva nebeského, krst, avšak aj držanie desiatich prikázaní, ktoré dal raz ľudstvu.

Jedného slnečného dňa, kedy jeho trón presvetlili mihotavé lúče slnka, zamyslel sa. *Prečo som vlastne na všetko sám? Ako som tvoril dejiny, najprv som predsa vytvoril svet a ľudí v ňom. Sám Adam, teda človek, dostal na rozptýlenie muženu. Eva ako prvá sa porodila mojim zázrakom z jeho rebra. Vždy to tak je. Nikto by nemal byť sám. Ľudia oboch pohlaví k sebe patria. Prečo som teda vlastne ja sám? Nejaká kamarátka by sa mi zišla, hlavne keď mi je otupno. Syna som síce tomuto svetu dal, no možno by nebolo zlé zahrať si so svetom novú partiu kariet. Lenže... Kde nájdem svoju ženu, svoju polovičku? Budem musieť zísť na zem a nejakú kočku zbaliť. Ešte som to síce nikdy nerobil, no myslím si, že som celkom fešák.*

Boh mal veľkú kučeravú bradu a bol trošku pribatý. Na svoj vek nepôsobil staro, možno trošku prísne a zadumane. I pomyslel si,

že nie je na zahodenie. Oblečený mal dlhý biely plášť až po zem. A tak toho večera, zniesol sa dolu medzi ľudí v oblaku, aby naplnil svoju veľkú lásku.

Najprv sa zastavil, vo svojej veľkosti, na diskotéke. *Tu sa mi určite pošťastí-* ševelil si v duchu a s rozjarenými očami premeriaval okolie. *Tam tá pri bare sa mi zapáčila. Len musím zistiť, či tu s niekým nie je. Predsa len, mohol by som niekomu ublížiť-* zamýšľal sa naivne.

„Dobrý večer slečna!“ oslovil asi osemnásť ročné dievča. To sa pootočilo na barovej stoličke a napilo sa z nejakého drinku.

„Dajte mi pokoj, starček!“ odvetila mu. „... lebo na vás zavolám svojho priateľa. Úchyl akýsi!“

Boh zmeravel. Pozabudol na čosi dôležité. Tu je medzi ľuďmi a tí majú svoje vyberané spôsoby. Musím získať podobu elegantného mladíka, ktorý by okolité ženy tu na svete priťahoval. Odišiel preto von z diskotéky a išiel za roh medzi stromy do prítmnia, kde nesvietili žiadne lampy. *Som predsa Boh, tak snáď už len nejakej vyhoviem.* Po chvíľke odtiaľ vyšiel na svetlo mladý pohľadný muž s krátkou bradou, priliehavo spoločensky oblečený a vydal sa späť na diskotéku. S peniazmi nemal problém a opäť zaplatil. Ľudia a hlavne ženy si ho nenápadne premeriavali.

Za barovým pultom už mladá slečna nesesedela. Tak sa rozhodol, že pôjde rovno na parket. Začal tancovať, ako to kedysi odpozeral od ľudí. Zapáčila sa mu jedna dievčina, asi dvadsať ročná, ktorá sa vlnila v rytme hudby. Bez zdráhania ju oslovil:

„Ahoj!“

„Ahoj!“ odpovedala mu. „Ako sa voláš?“

„Ehm...“ odvetil Boh... „Moje meno je Selesiáš!“

„To je teda divné meno! Pche!“ odvetila na to dievčina a otočila sa chrbtom.

Bože, zase som niečo zmrvil- povedal si sám pre seba a o sebe. Čudné byť Bohom. Keby tak tí ľudia vedeli, kým je, ktovie ako by sa zatvárali. Asi by si mysleli, že sa začnú diať nejaké zázraky- silné svetlo na oblohe, anjeli a podobne... Prešiel opäť von do kríkov, kde osamel a pokračoval v premýšľaní... Načo som to len zabudol... Jaj, moje meno. Čo som to... Musím si dať iné meno, zvučné a vášnivé. Čo tak Romus. To by mohlo vyjsť... Bude to pôsobiť trochu cudzokrajne! Nezainteresovaný pozorovateľ by povedal, že Boh je na situáciu dosť nepripravený a v skryte hodne improvizuje. Tak! Teraz som ako mladý človek, vášnivý. Som podnikateľ- na to isto baby letia. A bývam vo veľkom dome!

Vrátil sa opäť na diskotéku. Rozhodol sa však najskôr, že sa čohosi napije. Mal síce isté vnútorné výhrady voči pitiu, no celý sa trochu hanbil a chcel si dať guráž. Tak si povedal, že si dodá trochu šmrnc a odhodí zábrany pri jednom poháriku. Sadne si a objedná. Po chvíli má už slamku v ústach a popíja Tequilu Sunrise. Pozoruje nezainteresovane okolie. V tom zbadá prvú dievčinu, ktorú dnes oslovil stáť pri vchode, ako sa háda s priateľom. To je môj ťah- tá ma v tejto podobe- v podobe Romusa- ešte nevidela! Rýchlo dopije a poberie sa vyriešiť konflikt. Ako si v duchu hovorí, túto žabku zbalíť, to by bolo do božieho kráľovstva skvelé.

„Ahoj! Robí ti tento chuligán zle?!“ Otočí sa k nemu mladý chlap, zaškripe zubami a vypáli Bohu jednu cez oko.

„Čo sa do nás staráš, fešáček!“

„Nebi ho, čo mu robíš!“ osopí sa na priateľa mladá žena. Každý by od Boha čakal, že všetko vie a vie čítať aj myšlienky. No nie je to pravda- Boh sa prerátal. Vysvitlo, že dievčina sa bojí, aby ju priateľ nezbil.

„Ty fľandra!“ kričí ten bitkár! „S každým sa tu mechríš! Zmizni niekam preč!“

„Daj aj ty mne pokoj!“ a sklonila sa k Bohu. „Nie je ti nič?“ pýta sa ho cez jemne namaľované oči.

„Nie, som v poriadku!“ odvetí Boh trochu otrasený. „Ako sa voláš?“

„Ja som Kristína. Mrzí ma, že ti Moro jednu vypálil!“

„Z toho si nič nerob. Hlavne, že už odišiel preč.“ Boh sa postupne zviechal zo zeme, postavil a narovnal sa. „Nemáš chuť ísť niekam preč? Alebo si chceš zatancovať? Teraz si voľná!“

„Trsla by som si rada!“ odvetila Kristína.

Boh trochu zväžnie. „Ja som Romus. Máš pekné meno, Kika. Znie trochu kresťansky.“

„Áno máš pravdu. No poď, ideme si trochu zatancovať.“ Prejdú cez sál a dajú sa do tanca. Boh je v tanci celkom dobrý, niekto by povedal, že vyčíňa ako parketový lev. Kristína ho v úžase sleduje. Boh si vraví v duchu- túto Kiku asi zbalím, aj sa mi páči jej meno.

A potom prídu sladšáky a oni sa nalepia jeden na druhého. Všetko by bolo v poriadku, kým Boh nechytí Kristínu pri tanci za zadok.

„Nechaj ma!“ odstrčí sa preč Kika. „Ty úchylák!“ beží následne do kúta vziať si kabát a uteká preč z diskotéky. „Čo sa to dnes s tými chlapmi deje?“ počuť od dverí. Boh osamie. *Ja neviem*- hovorí si v duchu. Nemám asi na ženy šťastie. Všetky sú nejaké vyberavé. Nič im nestačí a nič im nie je sväté. Či sa príliš ponáhľam? Asi hej... Toho večera Boh žiadnu nezbalil.

Ubehol mesiac. Podobne ako na diskotéke, Boh sa snažil nelanáriť na svoje božie zbrane nejednu mladú ženu. Tie si vyberal hlavne preto, lebo boli ešte zachované. Bol v jednom bare, kde presedel celý deň a oslovoval ozlomkrky jednu, druhú, tretiu... Podobne to bolo, keď sa obhliadal za koristkou v mestskom parku, či na plavárni. Bol veľmi prezieravý aj šikovný, všetko vedel. Len zbalil tú

pravú, ako si v duchu hovorieval, nedarilo sa mu taký dlhý čas. Zistil niekoľko vecí, nad ktorými po večeroch lamentoval.

Dovedna oslovil štyridsať žien, vrátane dvoch na diskotéke. Žiadnej z oslovených dám nebol dosť dobrý. Na niektoré pôsobil staro, i nezaujímavo. Tých bolo desať. Ďalšie hľadali zas niekoho staršieho a takpovediac aj skúsenejšieho- tých bolo päť. V postave Romusa niektorým nevyhovovalo jeho meno, iným sa nepáčilo znamenie zverokruhu. Pri otázke, v akom sa narodil znamení, musel si vymyslieť, že je býkom. Štyri z oslovených ho preto zavrhlí. Jedna žena chcela po chvíľkovej konverzácii jeho presnú adresu. Vymyslel si, že býva „Za vrškom 12“. Vysvitlo, že na neho za obťažovanie zavolała políciu. Ďalšia oslovená sa s ním stále rozprávala o Bohu, a teda o ňom samom. Trošku ho to znervózňovalo. Jedenástim ďalším nevyhovoval, lebo sa im nepáčili podnikatelia a dve z nich mu dokonca povedali, že je vulgárnym materialistom. Ďalšej skupine mladých žien sa nepáčil jeho výzor, síce sa ako Boh o seba staral. Lamentovali, že nosí bradu a fúzy- tie boli tri. No a posledné tri sa na neho nahnevali, ani poriadne nevedel prečo. Vraj by nebol dobrý pre ich narodené dieťa- tá bola jedna a dve povedali, že sa kvôli nemu nebudú rozchádzať s priateľom.

A pritom mal svoju precíznu taktiku. Bol vždy pekne moderne oblečený, pričom vyskúšal niekoľko vzorov. Raz nosil tesilky, inokedy rifle či menčestráky. Jedného dňa si dal priliehavé sako, inokedy štramácky pásikavý sveter. Okrem toho oplýval množstvom peňazí, ktoré nosil v peknej koženej peňaženke a tak vždy im platil.

Boh pochopil, že ženám nevyhovie. Vrátil sa teda do svojej prapodoby a vzlietol na oblaku späť do neba. Odtiaľ pozoroval, síce s pocitom nedocenenosti, svet a musel si priznať, že bude navždy sám vládnuť. Občas sa stretol so synom. Ten bol chvíľu zvedavý, prečo toľko času trávil dolu na Zemi, no on to radšej pred ním zatajil. A tak

od tých čias kraľujú vo sférach sférických opäť len oni dvaja i s trochu nevyspytateľným Duchom. Ženy po ich výstrelkoch Boha nadobro omrzeli.

Muž, ktorý mal rád „turka“

V rodinnom dome Na vidomoči sa ozve tresknutie dverí: „No čaute! Ako sa dnes máte?“ Janko sa rýchlo vyzuje, topánky sa rozletia nedbalo po chodbe, ako by sa nechumelilo...

„Jano, uprac si tie svoje bagandže, príde nám návšteva!“ ozýva sa spoza televízora Ján Ryskej, Jankov otec- inak povedané Ján starší.

„Veď hej, hej oco!“ odpovedá ležérnym hlasom syn a nohou poposunie topánky do kúta. „Čo to varíš mamička?“ pýta sa následne letiac popri sporáku.

„Upratol si? Spomaľ sa, synak, čo zas lietaš! Dnes varím slávnostnú slepačiu...“

„Prečo slávnostnú? Kto má vlastne prísť na návštevu?“

„Príde Dobromil aj s Dankou...“

„Naozaj?“ usmeje sa trinásťročný Janko, síce trošku spozornie. „Tak to sa teším... A slávnosť? A slávnosť?“

„Pomôž mi utrieť dlážku!... Neslávnosť naozaj- to že prídu je oslava! Mal si sa v škole dobre?“

„Áno, až na to že som dostal poznámku...“

„P-O-Z-N-Á-M-K-U?“ ozve sa zúrivo od televízora. Ján starší sa v obývačke zjavne snaží, aby ho neporazilo.

„Prepáč, oco... Bolo to nedorozumenie...“

„Čo si zase vyvedol?“ dopytuje sa Jankova mať...

„Nič, nič!...“ snaží sa v mihu zatĺkať syn... „Tá ale krásne vonia...“

Do kuchyne vchádza otec rodiny... „Mňa z neho naozaj porazí! Vieš čo Nina, idem sa radšej prejsť von na vzduch!“... Hneď sa aj vydá obúvať, prehadzuje si menčestrové sako. Sedí mu ako uliate. „Kedy majú prísť Strážni?“

„O pol hodinu... Len choď!“ usmieva sa popod nos Jankova mama... „A príď na čas, nie že sa niekde zabudneš!“

„Spoľahni sa!“... predtým, ako sa zabuchnú dvere, ozve sa len pajedné: „...a ty sa priprav kamarát... to si odrobíš na záhrade!“... Mama sa otočí k Jankovi mladšiemu a prísne sa chystá čosi poznamenať. Z jej úst to však mladý roztopašník neberie príliš vážne.

„Tak mi povez... Čo si to vyparatil?“

„Nič zvláštne... Len som s Ferom udrel Petríka sáčkom po hlave...“

„S-Á-Č-K-O-M po hlave?“ ujúka mama. „Čo ťa to prosím ťa napadlo! Vlasy mi z teba dubkom stavajú!“

„Nečerti sa mama, blbli sme! Nafúkli sme sáčok a skúšali, či pri údere buchne! Sľubujem, že sa to nebude opakovať...“

„Teľce! To by som si prosila... Zas bude vaša triedna rečniť na rodičovskom... Aj Fero dostal poznámku?“

„Aj Fero dostal poznámku mama...“ odpovedá mechanicky Janko, čím sa snaží dobrať si mamu. Odoberá sa následne po metlu do kúta, aby utrel dlážku. Cíti, že musí zahladiť v dome stopy hnevu.

Presne o štvrtjej poobede v stanovený čas prichádza Dobromil Strážny aj so svojou manželkou. Spoľahlivé auto parkujú povedľa chodníka a vstupujú do predsiene, kde ich už čaká Ján Ryskej a podáva im ruku. Priestormi sa ozve hrmotný láskavý hlas Dobromila, starého rodinného priateľa. Po pozdravení sa aj s Jánovou manželkou Ninou sa presúvajú všetci na terasu, kde si posadajú. Po nenútenom rozhovore Nina odbieha do kuchyne a vracia sa s chrumkami a vodou...

„Priatelia, dnes je teplo, ponúknite sa!“

Po chvíli prichádza aj Janko mladší, ktorý je trošku vystrašený. Pociťuje veľký rešpekt k Dobromilovi, pretože je právnikom.

A samozrejme, najviac sa mu páči, že je ozajstným chlapom. Vždy, keď sa tento muž stretne s jeho otcom, vníma doma prevahu mužského slova a energie. Na druhej strane je mu veľmi sympatický. O energií sa už minulý týždeň učili na fyzike a čosi si čítal aj na internete... Smelo prehovorí:

„Dobrý deň, ujo, dobrý deň teta...“ snaží sa tiež zúčastniť aspoň chvíľu posedenia s návštevou.

„Ahoj, Janko...“ Hneď sa Daniela usmiata postavuje a bozkáva Janka na líca...

„Čau, chlapisko!“ ozýva sa Dobromil hrdelne. Janko za ním príde a podáva mu ruku. Cíti sa pri tom vznešene...

„Ako sa ti darí? Ako to ide v škole?“ pýta sa so záujmom Daniela chlapca a vedie rozhovor skoro ako keby bol dospelý. Je tiež právničkou a veľmi sa tešila na dnešné kamarátske stretnutie. Jankovi veľmi lichotí, že ho návšteva berie ako dospelého...

„Ďakujem za opýtanie, ide to...“ Jankov otec sa v tú ranu zamrví na stoličke a precerí... „Len povedz ujovi, akú poznámku si dnes dostal v škole...“

„Ach...“ prevrávi zamyslene Janík a rumeň mu treskne do líc... „Buchol som nafúknutým sáčkom spolužiaka po hlave. Mrzí ma to...“ okúňa sa Janko.

„...aspoň v ňom nebola voda...“ snaží sa hájiť Janka mama.

„Ach, veď vieš že sa to nepatrí... Tcccc...“ presypí cez pery Daniela Strážna. Janko dúfa, že sa mu všetko prepechie...

„Už nikdy nerob také sprostosti!“ povie rázne Dobromil a vzápätí dodá: „A ty si vychovaj syna!“... Usmeje sa šibalsky na Jána staršieho. Rozhovor hneď na to začne vyznievať komicky, pretože Ján starší a Dobromil začnú rečniť na úplne inú tému, čo Janka i mamu Ninu mätie. Len Daniela vie, že sú na chlapca hrdí... Tiež si kadečo pamätá o týchto dvoch „starých“, ako ich rada zvykne volať. Aj Janko

s Ninou pookrejú, nebadat' viac výčitku. Odrazu sa zdá, akoby sa predtým ani nerozprávali...

Po asi hodine posedkávania, kedy sa Ryskejovci dozvedajú, že Dobromil prestal fajčiť i všakovaké novinky z ich predošlého bydliska, rozhodne sa Nina ponúknuť návštevu čímsi podzub:

„Dáte si čosi na zakusnutie?“

„Slepačiu!“ povie vážne Dobromil. Zazdá sa, akoby si robil z Niny týmto výrokom srandu. Jankovi mladšiemu sa to páči. *Čo má mamu za sliepku?- premýšľa... Akurát sa v škole na slovenčine aj o výrokoch učia...* Nina sa nehnevá, trošku zväžnie a prijíma úlohu gazdinej podriadenej mužskej sile.

„Tak tak, choď Nina a dones nám slepačiu...“ pridáva sa Ján starší. Po chvíľke sa gazdiná zriekne rozpakov a usmeje sa na Danielu, žmurkajúc...

„Dobko, neveril by si, ale dnes som práve slepačiu navarila! A upiekla som jablkovú štrúdlu... Viem, ako ju máš rád!“

„Ďakujem ti Nina, vieš, že ňou nikdy neohrdnem...“ odvetí hrdelne Dobromil a usmeje sa. „A ty Jano, nemal by si už viac fajčiť... Vieš ako mi je dobre ako som prestal?“

Po výbornej slepačej polievke prinesie gazdiná na sklenenú platňu stola štrúdlu, usadiac sa. Janko akoby sníval... Je mu dobre, cíti sa ako pod ochranou leva. Premýšľa, že mu ešte v žiadnej spoločnosti nebolo takto príjemne. Potom sa trošku nesvoj ozýva:

„Dnes je pekne...“

„Pekne veru, pekne!“ odpovie Dobromil. Už nepôsobí prísne a pokračuje: „Len tá tvoja poznámka v škole, Janko... Snaž sa už nerobiť také blbosti!“

Zbrklo odpovedá: „Budem ujo, nebojte sa!... Teda vlastne... Nebudem ujo, nebojte sa!“ povie koktavo, úplne pomýlene! Následne si v rozpakoch premeriava tváre zúčastnených, ku ktorým cíti rešpekt.

Priestormi terasy rodinného domu Na vidomoči sa roznesie nesilený smiech.

„Tak budem, či nebudem...“ smeje sa Dobromil. Po chvíli dodá... „Veď ja viem, že to už neurobíš.“

„To je len preto, že prichádza do puberty!“ prehovorí Daniela k Nine... „My to z domu poznáme. Naše baby tiež robia hlúposti. Betka už nie, tá je staršia... No na Júliu to práve prišlo... Obdobie vzdoru. Rodičia sú len tí, čo jej dajú peniaze, nakrmia ju a dajú jej nocľah. Inak sa doma ani neukáže...“

„Na tohto lapaja to ešte úplne neprišlo, no tiež tušíme, že sa čosi podobné chystá... Dáte si po jedle ešte niečo? Kávičku, čaj?“

„Prosím si „turka“!“ odvetí Dobromil Strážny a pokračuje v rozhovore s Jánom starším. Čosi si akoby bez slov naznačujú. Janko si to už dávno všimol, aj pri minulej návšteve. Akoby sa vedeli rozprávať aj bez slov. Hlavne si však rozpomenul na ujo vho „turka“... Ujo Dobko pije vždy len „turka“!

„Samozrejme, prinesiem pánovi...Aj ty si dáš, muž môj?“

„Aj ja si dám, žena moja...“ usmieva sa Ján starší a žmúri oči. Stretnutie kamarátov je ako vždy príjemné. Nikto sa pred nikým nehrá. Sú k sebe vlúdni a často si rozumejú aj bez slov. Niekedy stačí gesto, inokedy ticho. Len v spoločnosti Dobromila sa Ján starší cíti, že dobrí ľudia nevymizli. V čase spoločenských zmien, konfliktov, rodinných problémov... Vždy si vedeli poradiť, stretnúť sa a situáciu s pokojom vyriešiť.

„Pamätáš sa, Dobromil, ako sme chodievali bežkovať?“

„Iste... To ste ešte bývali neďaleko nás. Koľko je tomu- deväť rokov?“

„Deväť. Tá ruka ma už poslúcha.“